

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պուշկարիոյ համար	12 ֆր.
արեկակի վեցումսայ	7
Արսասահմանի համար արեկակի	15 ֆր.
վեցումսայ	8
Ասկերիկայի համար արեկակի	3 շ.
վեցումսայ	1.50

Ծանուցումս տողը անպիսի երեսին համար 40 սանթիմ իսկ վերջին երեսին համար 20 սանթիմ է. երեքին անկի անգամներու համար 20 0/0 զեղը կրուայ:

Վառեացի համար ձեռք 10 սանթիմ է

ՇԱՐՋՈՒՄ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳՅՈՒՆ. ԲԱՆԱԲԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏՐԱԿՈՒԻ ԶՈՐԵՔՇԱԲԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

ОТГОВОРВЪ: СТЕПАНЪ КАНАРЯТЪ

Նամակ և գրամ
դր կից խմբագրութեանս
հասցիին

Редакция на вѣстникъ
"Шаржумъ",
Варна

Redaction du journal
"Charjoum"
Varna (Bulgarie)

Պուշկարիոյ համար
ձեռք
15 ՍԱՆԹԻՄ
Արսասահմանի համար
ձեռք
20 ՍԱՆԹԻՄ

Գրութիւնք և չեմ
տրութի

«ՇԱՐՋՈՒՄ»-Ի ԲԱԺԱՆՈՐԴ ԳՐՈՒՈՂԸ ԲԱԺՆԵՔԻՆԸ ՊԵՏԻ Ե ԿԱՆՆԻԿ ՎՃԱՐԷ

ԱՏՈՐ ԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ

Կա՛յ բաւական երկար ատեն որ նոյն այս սիւնակներուն մէջ պարբերաբար երեցան «Բաց նամակներու շարք մը, ուղղուած մասնաւորապէս Դաշնակցութեան, իրբեւ քննութիւնն ար ատոր գործելակերպին»:

Բաց նամակներու շարքը գործիչը մնաց իր օգտակար ու բարեբար ազդեցութեան: Արձագանգներ լուսեցան այս ու այն կողմերէն: Բարեկամ մը, որմէ մերթ ընդ մերթ թերթ առնելու սովորութիւն ունէի եւ որ դաշնակցական մըն ալ էր, ըստ սովորականին նոյն թիւերն ալ յանձնեց ինձ: Տարի տուէն, կար դասի եւ երկու օր վերջ ներկայացայ իրեն թերթերով միասին:

Բարեկամ, այս ինչեր կը գրէ վարդօ, հարցուցի, գտնելով միանգամայն լրարգ իրները սեղանին վրայ:

Սակայն, յանկարծակի, երիտասարդ պարոնը գրգռուեցաւ եւ, որպէս թէ հոգւոյն մաղձը դժբախտ թերթերուն վրայ թափելու աննշով մը բռնուած՝ նետեց գանոնք սենեակին մէկ անկիւնը:

— Եղբայր, աէֆ ըրէ տվոնք: Շուտաւ իրեն նայեցայ եւ հարց մը րիւք ըրի:

— Սակայն նկատողութեան առնելիք բաներ են. այս այսպէս կարելի չէ շարունակել: Պէտք է քննել, եւ տեսնել ամեն ինչ... կոյր հետեւողութեանը միշտ աղետաբեր է:

— Ան ալ վարդօն ըսածներն ու գրածները, գոչեց ընկերակիցս զայնքանցած ու արտմտած: Ազրար անոր ոչ ըսածը կը հատնի. ոչ գրածը. խելքին փչածը կը գրէ. ոչ ետին կը խորհի ոչ առջին... վա՛յ է եկեր անոր գլխուն, որ խելք կը քնէ վարդօն ըսածներուն:

— Բայց դա սխալ ուղղութիւն է, պնդեցի. դա կամ չափազանց ինքնավստահ եւ կամ չափազանց պինդ զուխ անհատներու ու կուսակցութեանց վարդապետութիւն է: Ըսողը ըլլա՛յ վարդօն, ըլլա՛յ ուրիշ մէկը, Հարցը մէկտեղէ. — ճշմարտութիւն կայ ըսուածին մէջ. — եթէ այ՛, ուրեմն անհնար նկատողութեան ու շարժիչք ատոր համաձայն. եթէ ո՛չ, — ջրենք զայն, ցոյց տանք հասարակութեան ատոր սխալ լինելը եւ ամեն ինչ իր կարգին կը վերջանայ: Ու բացի այդ ո՛վ ըսաւ թէ վարդօն ըսածին ու գրածին ակննջ գնող չկայ: Օրինակը նոյն բու տուած թերթերուց մէջն է. մէկը որ Դաշնակցութեան

մէջ այնքան գործօն դիրք ու հեղինակութիւն է վայելած, ինչպէս կը յուսաս որ իր գրութիւնները անտես ու աննկատ անցնին:

— Զեմ ըսեր թէ հայոց մէջ ախարստի կը պակսին, պատասխանեց հայրենապետը բարեկամս: Լեցուէ է, ամէն կողմ ալ. մանաւանդ մեր մէջ: Կը կարծես թէ Դաշնակցութիւնը կը զիջանի այն աստիճանի, որ ելլէ ատանկ զէզզէկ բաներու ու շարժումներու դարձնէ:

— Բայց պիտի ստիպուիր, րոտի կարճ կերպով ու փակեցիք խնդիրը: Անցաւ քանի մը շաբաթ. հրատարակուեցան կարգ մը նամակներու արտատպումներ՝ ուղղուած վարդօն, իրբեւ համակարծիք անոր յայտնած գաղափարներուն:

Հանդիպեցայ այդ օրերը ուրիշ քաշնակցական պարոնիմը եւ ուղղեցի միեւնոյն հարցը:

— Ինչով բացատրել այս. Բաւական ծանր խնդիր է:

— Թո՛ղ, ճանրմ ականջ մի կատեր: Այդ բոլորին պատճառը գիտե՛՞ր մենք:

է՛ իրաւ որ պարոնը քանի մը անգամ ժընձիկ այցելած էր ու գիտէր:

— Աւրեմն զրգապատճառ կայ ատոնց երեւան գալուն. ի՛նչ են:

— «Փորի ցաւ» ունի նորէն, փորի ցաւ... գոչեց յաղթականօրէն եւ այս «փորի ցաւ» ապուշ ու ամօթաբեր քաղաքականութիւնը Պուշկարիոյ է՛ն յետին քաղաքներէն անցնելով, եւ հանդիպելով Եւրոպայի է՛ն յուսուոր անկիւնի ֆափէները, գնաց ճեղքեց նաեւ հսկայ Ատլանդիանը:

Ի՛նչ էր ուրեմն այս միտքեղական «փորի ցաւը», որ իրականութիւնը հալածելու անճարակ ու ապիկար թափով մը մէկ քաղաքէն միւսը կը վազ վատէր հե՛ ի հե՛ւ, սուտ է. սխալ է, եւ այլն կանչուըւտելով...

Շուտով իմացանք այդ Լսեցէք — վարդօ, կերած ըլլալով քանի մը հազար ֆրանք եւ նկատի ունենալով նաեւ այն իրողութիւնը, որ Դաշնակցութիւնը ուշ թէ կանուխ պիտի պահանջէ գանոնք ու խայտառակէ գինքը ինք աւելի խելացի է գտնուած եւ սկսած է ճամբայ բանալ ինքնարդարացուած՝ սկիզբէն հալածելով Դաշնակցութիւնը... Ահա այն փորի ցաւը, որ ատիթ տուած է վարդօնի երեւան հանել բաց նամակներու շարքը...

Ո՛վ աներես ու անամօթ խաղաղութիւն եւ ո՛վ անպատիւ ծնունդ մարդկային փայցած մտքի:

Սպասեցինք որ արդարաւիճիկ Ա.

րեւմտեան Բիւրօն վեհանձնօրէն «զիջանի» յուսարանել այս «փորի ցաւը» հրատարակաւ. սակայն, աւա՛ղ...

Աւելորդ է այլ եւս շարունակել այս անճարակ փաստարաններուն ճը զակտորութիւնները:

Ահա օր մալ վարդօն, որ «գրամ ուտելու փորի ցաւէն» դրդուած շարք մը բաց նամակներ էր գրաւ, այս վերջին ամիսներս սկսած է ինք իր բերնով ի յայտ բերել խնդիրը եւ զը նել հսարակաց դատաստանին առաջ:

Հիմա մեզմէ ո՛ր մէկը ծանօթ չէ այս «գրամ ուտելու» խայտառակութեան, որ 10 ամիսներէ ի վեր կը ստորածուէր չորս կողմ, մեզմէ ո՛ր մէկը ծանօթ չէ հիմա այն միտքեղական ու ամօթաբեր սխալմին, որով կը կառավարուի այսօր Դաշնակցութիւնը, մեզմէ ո՛ր մէկը չէ յայտնի չէ որ աշխարհ աղմուկով ու ճաճոցներով թնդացնող Դաշնակցութիւնը, որ «Բաւականութիւն» ու պատերազմական թորոնքի անդամներ կը պատգամէր Սասնոյ եւ Մոյ շրջակայքը, քանի մը հարիւր գէնք ալ չունի եղբի իրապէս...

Ի՛նչ, ականջի ետեւ կը նետուին այս յայտնութիւնները: Ո՛չ, ոչ, պարոններ, շարաչար կը սխալուիք այդ համոզումին մէջ:

Դուք եւս համոզուեցաք ատոր, գուցէ եւս գիտցաք ատոնց ճշմարտութիւնը եւ եզան այնպիսիներ, որ խաւարակու Ափրիկէի բնիկներուն ծրագիրները որո՞՞՞՞՞ սկսան:

Լատիները լաւ բան է կըսեն, բայց ոչ ամէն սեղ: Մի կարծէք թէ քննադատութեան նիւթ կողմերուն կողմէ պահուած լուսթիւնը ժողովուրդը կընդունի իրբեւ արհամարհանք. ոչ, դա եւս սխալ կարծիք է: Արհամարհանք կանուանէ ան շատ ու շատ առաջին կամ երկրորդ անգամը, բայց երբ այդ կը փոխուի դաբանական լուսթեան, դա արդէն բացարձակ ապացոյց է փաստի սնանկութեան, ճշմարտութիւնը գիտաբանութեան անգորութեան:

Քննադատութիւնը յառաջդիմութեան ամենակարգ ու կորովի ազդակներէն մէկն է, եթէ միայն այդ ի գործ դրուի քննադատութեան օրինաւոր շրջանակին մէջ:

Քննադատութիւնն չէ՛ վերապահութեալ կոչուած խմբակի սովետութիւնները, լիտի խաղաղութիւնները, ուր փաստ չը կայ, այլ բառ, բառ եւ բա՛ռ... Անպէտ, անպատշաճ թոյլ ուղեղի եւ թոյլ դատողութեան ծնունդ անականներ: Որոնց համար

քֆրելը, հայնոյելը, անտիպ ու նորատիպ խայտառակութիւններ ստեղծելը հաճոյք մըն է իրապէս. իրենց անպատու պատիկութիւնը եւ լճացած անգործութիւնը պարտկելու խելակորոյս թափով:

Նոյնը կարելի չէ երբէք ըսել վարդօն այս վերջին ատեններս երեւան բերած յայտնութիւններուն, որոնք իւրաքանչիւր զգայուն հայ անհատի մազերը կը փշաքաղեն եւ իր երբորն անուրջներն ու յոյսերը սառ ջուրի մէջ կը թափխեն: Վրէժ կրնայինք համարել վարդօն գրուածները այն ատեն միայն, երբ տեսնէինք հոն իրապէս վրէժխնդիր Հոգիի մը մաղձը—կոյր ու յախուան հարուած աղ ու ձախ, աննպատակ ու անխորհուրդ: Ո՛չ, այդ չը տեսնուիր երբէք: Վարդօ զգուշացած է գործածել նոյն է՛ն վրաւորիչ բառ կամ խօսքն իսկ, եւ սա է բուն պատճառը, որ Եւրոպայի եւ Նոր Աշխարհի ամբողջ հայ մամուլը անմիջապէս արձագանգ տուաւ եւ բացաւ աչքերն ու ականջները լայն:

Ամօթ, կատարիլապէս անպատուաբեր է դաշնակցական ու եւ է անհատի մտնել պատերու ետին եւ մութ անկիւններէ մուր թափել, չունենալով քաջութիւն ճակատ առ ճակատ գալու: Նոյնքան անպատիւ ու ստոր է կարդալ մահուան սպառնալիքներ մէկու մը որ երկար ատեն ըլլալով կուսակցութեան մը յառաջամարտիկ առաջնորդներէն մէկը, այսօր, համաձայն զէպերուն, իրբեւ որդիներ փորձառութեան, անվեհերութիւնը կուեննայ իր գաղափարը յայտնելու եւ ցոյց տալու սխալ շաւիղը, որով կընթանայ ան: Եթէ երբէք սըխալ ալ ըլլար վարդօ իր կածիքներուն մէջ, պէտք էր շնորհաւորել զինքը եւ պարզել իր սխալ ըմբռնումը: Կասկած չը կայ թէ մէկը, որ այնքան կը պնդէ ներկայանալ ընդհ. ժողովի, պիտի ամենայն սիրով ընդունէր իրեն տարակարծիք խորհուրդներ, մինչեւ որ լաւ մը լուսարանուէին ատոնք. Բայց սա ո՛չ զայնչնով կըլլայ, ոչ վեցհարուածով եւ ոչ ալ ուրիշ ու եւ է գէնքով: Քաղաքակիրթ ու յուսուոր մարդկութիւնը ստեղծած է իրեն համար մասնաւոր գէնք գաղափարի գաշտին վերայ, — գրիչ եւ մամուլ, խօսք եւ ատեան. ատկէ տարբեր յատուկ է, ինչպէս ըսինք, վայրենի մարդակերներուն եւ բռնապետական հոգիներուն:

Եթէ Դաշնակցութեան Արեւմտ. Բիւրօն եւ ուրիշներ ունին ըսելիք վար-

գոյի դէմ, թող գան հրապարակ բաց
ճակատով, որոնց ձեռքին տակ ու-
նին ամեն միջոց. — գրիչ, մամուլ,
խօսք, ատեն: Մէկ անհատը կանգ
նած է ամբողջ կուսակցութեան մը
դէմ. եւ երբ այդ կուսակցութիւնը
կը ճգնի դաւերով ու թակարկներով
շարժի, իր փոսը իր ձեռքով կը փո-
րէ:

Պէտք է միանգամ ընդմիջտ վերնայ
այս ստոր ու վարնոց երեւոյթը մեր
մէջէն. — աժան ու անպատիվ կերպով
այս ու այն վարկարեկելու գարշելի
քրօնք դարձած երեւոյթը:

Եթէ Կառնակցութիւնը չը դիտնայ
օգուտ քաղել պատենութենէն, վերջը
չափազանց սուղի պիտի նստի իրեն
ՍԱՔՈԼԻՑ

6/19 հոկտ. 1905
Ֆրանսա

ՍԱՍՅԻԿ ՆՕՐԹԵՐ

Ընդհանուր Ռուսաստանի փրձակը —
կովկասի դրութիւնը:

Հիմա՛ որ Ռուսաստանը այլևս
արձակուած է պատերազմի աղե-
տաւոր տաղնապներէն, հիմա որ
Ռուսաստանի դժբախտ բնակչու-
թիւնը բացայտ ու պարզօրէն կը
նկատէ իր կառավարութեան ա-
պականուած ու մղրտած ա՛րող-
ջութիւնը, ո՛չ միայն դադրած է
ընդգլուցի, բողոքի, սպանու-
թիւններու և գործադուլներու
անհատում շարքը, այլև կրկ-
նակիօրէն բազմապատկուած ու
եռապատկուած:

Տուժալի օյինպաղուժիւնը, որ
այնքան ազմուկ ու իրարանցում
բերաւ եւրոպական մամուլի մէջ,
ամենաթեթեւ կերպով իսկ չափ-
գեց գրգռուած ամբողջ վրայ
Որովհետեւ ան գիտէր թէ՛ դա
պատրուակ մ'էր՝ ի լոյս բերելու

ՍԷՍԻԼԻԱ Մ. ՊԼԵՅԲ

20

Դ Է Փ Ի

Հայկական Ռուսիան մը
(Թարգմանութիւն Անգլիերէնէ)

ԳԼ ԺԲ.

«ԿԱՐՄԻՐ ԱՆՆՈՒՆ» ԿԸ ՄՕՏԵՆԱՅ

Ատու ուր դարանեց զիս, Մինչեւ
իմ ուշաբերութիւն՝ արդէն իր խոշոր
յաղթանդամ բազուկներուն մէջ կը
գտնուէի, Մաքառելու ոյժ չկար:
Պիտի ճշայն, բայց ան ձեռքը մոլեգ-
նօրէն բերնիս դրաւ. — Ո՛չ, պէտք
է լսես Գրոգօյին. Գրոգօն սիրեց քեզ,
և իր ան տակաւին երեխայ մ'էր, — ան
սիրեց քեզ, երբ դեռ պատանի մ'էր —
իսկ հիմա, որ մայր եղած է, նոյնպէս
կը սիրէ քեզ այնպիսի սիրով մը, որ
չատ աւելի խորունկ է քան շատ մը
լուրերը. . . Ու Գրոգօն կերպով,
երկնքով — դժոխքով. — որ Դէֆին իր
հարսը պիտի ըլլայ. . . Ապա թէ ո՛չ
չչաց ան, պիտի սպաննէ քեզ. . .
կամ, աւելի լաւը. . . հա՛, հա՛. . .
դուն. . . հա՛, հա՛. . . հարսը

մութիւն մէջ ու գապտնի գործող
անձնաւորութիւններն և ժողո-
վրդի առաջնորդները, ու քննու-
զանուք Սիպիրի ու ստոցապատ
հիւսիսի խորքերը: Օրինակները
բացայտ կը տեսնուին Ռուսու-
թիւնը աւելի քան երբէք կա-
տաղի երեւոյթ մը ընդունած է
կառավարութեան կողմէ: Անիշ
խանութիւնը համայնափրկու կը
տիրէ Ռուսաստանի մէկ ծայրէն
միւսը, — անխտիր ազգութեան
կամ կրօնքի:

Ահա թէ անգլիական նշանա-
ւոր օրաթերթի մը հանրածանօթ
թղթակիցը ինչ կը հաղորդէ
Ռուսաստանի ընդհանուր կացու-
թեան վրայ:

«Նայսութեան գրեթէ բոլոր
նահանգներէն և բազմաթիւ նա-
հանգներու գաւառներէն կու-
գան տխուր լուրեր՝ ընդգլուցի
ճնշման, սպանութեան, արժտիքի
պակասութեան, գործադուլներու,
բանտարկութեանց, սովի և հի-
ւանդութեան. մէկ խօսքով, բա-
ցարձակ անխիշտանութիւն, ճարօ-
նի հետ պատերազմը շանդամա-
լուծեց կամ չազատացուց Ռու-
սաստանը, սակայն ներկայ քաօ
սային պայքարին շարունակումը՝
բոլորը՝ բոլորին դէմ, պիտի ան-
խուսափելի դարձնէ այդ: Ամեն
կարգի առեւտուր կամ արգիւնա-
բերութիւն, գործ կամ ձեռ-
նարկ, տեղի տուած են քաղա-
քական շարժումներուն, որոնք
առհասարակ կարգիլին միմեանց,
թողլով կացութիւնը կա՛մ ինչ-
պէս որ էր, և կա՛մ աւելի վատ:
Կառավարութիւն չկայ տակաւին,
այլ միայն հստի մը ակնկալու-
թիւնը. . . »

Ներկայացուցիչներու ժողովը,

որ պիտի գումարուէր 1906 Յուն-
վարի սկիզբները, որով կըբազին
նաև այժմ Թեթերսպուրկը, ան
կարող պիտի ըլլայ համախմբուիլ
նոյն իսկ փետրուարի վերջերն
ալ, որովհետեւ ահագին հակա-
ռակութիւններ ծագած են մի-
նիստներու միջեւ, որոնք հա-
կառակ են քօնթրօլի, Տուժալի
մը քօնթրօլին տակ անցնելու:

— Մենք մարդ չէինք որ կու-
ղեն Տուժա մ'ալ կանգնեցնել մեր
գլխուն վերեւ, որպէսզի այս ու
այն հրաժարէ, գոչած է ժողային
մինիստրութեան բարձրաստիճան
անձերէն մէկը, զայրացած ու
հրաժարական տալու սպառնալի-
քով. . .

Ահա ընդհանուր Ռուսաստանը
իսկ մեռելային դրութիւն մը
կը ներկայացնէ կովկասը: Կրի-
նի, ծուխի, օճիկներու ահաւոր
շարքէն վերջ՝ մարտադաշտի մը
երեւոյթը ունի այն, ուր ամեն
ի՛նչ, ամեն ո՛ք, կողբայ, կուլայ,
կը զայրանայ, ուր ամենուրեք
կը տիրէ սուղ ու սարսուռ:

Բազու և սմբողջ շրջակայքը
վերածուեցան մոխրի: Եւրոպա-
կան մամուլի մէկ մասը, մասնա-
ւորապէս Ֆրանսականին մէջ, հո-
գատար խնամքով մը բարդեց
այս բոլորին պատասխանատու-
թիւնը հայոց վրայ՝ կառավարու-
թեան աշակցութեամբ:

Տեսէք ինչպիսի ապիկար փաս-
տաբանութիւն: Կառավարութիւ-
նը, ջանալով թուլացնել կովկա-
սի մէջ հայութեան ոյժը, անմի-
ջական օգնութեամբ և թելադ-
րանքով ստեղծեց փետրուարեան
դէպքերը, գործիք ունենալով
ձեռքին ապուշ ու կոյր թաթար

Ֆանատիկութիւնը: Սակայն, նկա-
տելով որ սա աննպատ է նա՛եւ
կառավարութեան, որովհետեւ
ըլլալով կովկասի և մասնաւորա-
պէս Բագուի արգիւնաբերու-
թեան գլխաւոր բաժինը հայու-
թեան վրայ, ինք (կառավարու-
թիւնն) ևս կը տուժէ, Հայ Թա-
թար գրկընդխառնումի սէրէ-
մօն իէն անմիջապէս. յետոյ
սկսեց զինա թափ ընել
թաթարները ու զինել
հայերը, որով, մէկ կողմէն
կը գրգռէր թաթարներուն ա-
րիւնդ և նախճիրի վայրագ ա-
խորժակը և միւս կողմէն կը զի-
նէր հայերը, այսպէսով դարձնե-
լու կռիւր համահաւասար և կու-
րուսաբ ընելու երկուստեք մեծ
ու ահաւոր: Ու կառավարութեան
գուրով օգնութեան գազտնի կու-
սակցութիւնները, որոնք նոյն-
պէս կը զինէին ամբօքը, այս-
պէսով երեւան եկան վերջին ա-
րիւնալի գէպքերը հայերու կող-
մէ, իրենց նեցուկ ունենալով
կառավարութիւնը!!!

Ու եղան այնպիսի տխմար կամ
աւելի լաւ է ըսել՝ շարամիտ
թղթակիցներ, որոնք պատգա-
մեցին ռուս զինուորին ու կօչա-
կին հայոց հետ քով քովի կռուի-
լը. . . Ի՛նչպէս, ի՛նչ ապացոյցով,
պիտի հարցնէք — Որովհետեւ,
կրտսէ, մասնաւորապէս Բագուի
պաշտօնեաներու մեծամասնու-
թիւնը կամ մօլի հայասէրներ են
և կամ՝ հայեր. . . իսկ զինուոր-
ներու և կօչակներու հայ ըլլա-
լու մասին կասկած իսկ չկայ. . .
Ահա թէ ի՛նչ այլանդակ ու
ստոր լուրերով կերակրեցին ի-
րենց ընթերցողները շարք մը
անպատիւ թերթեր ու անձեր:

պիտի ըլլաս, հա՛, հա՛. . . այդ
թերթը զինուորին. . . հա՛, հա՛. . .
Սեղմումը թուլացնելով՝ գրեթէ մէկ
կողմ շարտեց զիս — «Որոչէ հիմա,
գոչեց խոպոտ ձայնով մը: Գրօգօյի
հարսը եղիք մեղմացուց ձայնը, Գրօ-
գօն իր Դէֆինն ստրուկը պիտի ըլլայ,
Գրօգօն զէնի իր թեւերուն մէջ պիտի
պտտցնէ: Ո՛հ, Գրօգօն պիտի կատարէ
այս բոլորը՝ Յանկարծ ոտքս ինկաւ
ու ձեռքս բռնելով շրթունքներուն
տարաւ — Գրօգօն Արամբանին գա-
ւակ մը պիտի ըլլայ անոր ձերու
թեան մէջ, ինչպէս որ եղաւ մինչեւ
հիմա»:

Լոնց ու ինձ կը նայէր՝ պատաս-
խանիս սպասելով, Ձայնս դողդողաց-
երբ ըսի. — «Դէֆին կը ցաւի Գրօգօն
վշտացնելուն համար, սակայն. . . »
դէ՛քը կրկին դժնդակեցաւ: Արտա-
յայտութեան անքնական գորովը փա-
րատեցաւ: «Լստահ ըլլալով որ հաւա-
նութենէ զատ ուրիշ բան մը չէր
կրնար գոհացնէր զի՛քը, իմ կարճ
վերջաբանս փութացուցի. Դէֆին
նշանուած աղջիկ մ'է Արամբան
էնոր ձեռքը Սիւլլիմանին խոտացած
է»:

Իր կատաղի զայրոյթը նորէն բոր-
բոքեցաւ:
— Հա՛, հա՛ հաւատուրաց, դասա-

լիք մահմետականը: Երեք օրէն իր
աչքերը, որոնք համարձակած են Դէ-
ֆինի նայիլ գուրս պիտի հանուին,
իր մարմինը չէկացած աքճաններով
պիտի փետրուարի այն իրանէն, որը
Դէֆին Գրօգօյինէն լաւագոյն կը հա-
մարէ, բայց. . .

— Լո՛հ, գոչեցի վայրագօրէն այդ
զարհուրելի տեսարանը հեռացնելու
համար՝ ձեռքս աչքերուս վրայ դնե-
լով, իմ սիրտս Սիւլլիմանինն է. . .
ըլլա՛յ ան կենդանի. . . ըլլա՛յ տան
ջահար. . . թէ՛ մեռած; Ի՛նչպէս
կը համարձակիս, ստրուկ և ստրուկի
զաւակ մը, այսքան տարինե՛ք իվեր
քեզի սրտած հացն ու խնամքս այս
պիտի անարգ ապերախտութեամբ մը
փոխարինել:

— Ուրեմն Գրօգօյի կինը չր՝ պիտի
ըլլաս կը մեղծե՞ս — նախածե՞ծա՞ր կը
համարես թրքական տոփանքի մը
գիրին դառնալ. . . Կը նախընտրե՞ս
թիւրք ուրացողի մը չէկացած աք-
ճաններով յօշոտուիլը տեսնել. . .
Թո՛ղ Արարատայ ստուռածները վը
կայ ըլլան: Յայտնէ փափաքը: Հիմա
ստոնց իրագործման պիտի երթամ:
Պատրաստուեցաւ երթալ, Յան-
կարծական մոլեգնութիւն մը պաշա-
րեց թոյլ գողգողուն հոգիս:

— Գնա՛, ստանայ, ազատ ես:

Կատարէ քու դիւային արարքդ, սա-
կան, վստահ եղիք, որ մեր պաշտած
Աստուածը թոյլ չի տար որ Սիւլլի-
մանին մէկ մազին վրաս մը հաւնի
կամ իր Դէֆինի վրայ պիղծ ձեռք մը
բարձրանայ:

Խոքերս մարգարէական էին, Դի-
ւահար թշնամանքով ու խելախեղ սի-
րով խոտն նստուածք մը ուղղելով
ինձ՝ հեռացաւ Գրօգօն:

Մնալով միայնակ, գրգռուած իւը-
րոխտութիւնս անյայտացաւ: Խոր-
տակուած կէտք մ'իւր հիմա: Չափա-
զանց դողիս պատճառաւ պատին կողմ-
նեցայ իբրեւ նեցուկ, սակայն շու-
տով տեղի տուի, Գրօգօյի սպառնա-
լիքները տակաւին կը հնչէին ա-
կանջներուս մէջ սակայն անոնց
ազգած երկիւղը մասամբ փարսաւած
չր Սեւ օրերու գալուստը կը մօտե-
նար, ստոր կատարելապէս վստահ
էի, բայց այդ խաւարին հետ պիտի
գար եւ առաջնորդը լուսեղէն սիւնը:
«Մեր պաշտած Աստուածը» միայնու-
միսի թարմաւ ինչ ֆիլին: Ո՛հ, ինչ
գրու թեան պիտի մատնուէր ոտնակոխ
դարձած Հայաստանը, թէ որ հաւա-
նականութիւն — ո՛չ, նոյն իսկ Երէ՛
ստոր նման բան մը ըլլար — Գրօգօյի
արտոյտոյտած սպառնալիքներու թոր-

քաղաքակրթութեան և լուսաւորութեան ներդրումներու մէջ անգամ :

Իսկ անդին, կոտորածներու, հրկիզումներու, աշխատանքի դադարներու անխուսափելի հետեւանքը, — սովը, — սպառնականօրէն կը մօտենայ կովկասի զանազան գաւառներուն: Ձանգեզուրի նահանգի բնակչութիւնը, կարգի վեհահաստատում պահանջելէ յոգնած, դիմած է լեռները, թողնելով տուն, տեղ, արտ, ամեն ինչ ու հիմա ալ անողորմ սովը արդէն իր երկկթէ մագիլները կերկարէ:

Իշխան նախօրէն, որուն թիֆլիսի մէջ սպանութեան լուրը հաղորդուեցաւ և որ կատարելապէս անհիմն է, իբրևե կովկասի փոխարքայ և յաջորդ Տաշկովին, ո՛չ մէկ կերպով չիրականացուց իր վրայ դրուած յոյսերը: Դեռ մինչեւ օրս, հակառակ բաւական ատենէ ի վեր պաշտօնի գլուխ անցնելուն, ու է բարեբար գործը կատարեց քննադատ տառապող կովկասահայութեան:

Իցի՛ր թէ ան ալ վօրօնցով — Տաշկովի ծառէն կտրած չըլլար իր ձիթենին . . .

Մ. Տոնալ

ԳԻՏԱԿՑՈՒԹԵԱՆ Ա Ր Ձ Ա Գ Ա Ն Գ

(Արտատպած «Ձայն Հայրենեաց»-ից)

ԴՐՕՇԱԿԵԱՆ ԸՆԿԵՐՆԵՐՈՒՆ

Դրօշակեան կարգ մը ընկերներ, որոնք իրենց կազմակերպութեան սխիթեմիտ, վարչչենե-

րուն ու գործիչներուն գէ՛մ իրենց բողոքները լսելի ընել կուզեն, հետեւեալ նամակն ուղղած են մեզի:

Խմբագրութիւն «Ձայն Հայրենեաց»:

Ժամանակէ մը ի վեր է որ Ձեզ կը զրկուին կարգ մը նամակներ «Ձայն»ի մէջ հրատարակելու համար: Դժբաղդաբար անտեսած էք անոնց կարեւորութիւնը: Քաջ գիտենք թէ տակաւին կարեւոր նամակներ կան ձեզ հասնելու, բայց մեր ընկերները՝ նկատելով Ձեր լռութիւնն ու անտարբերութիւնը մեր արդար բողոքներուն հանդէպ՝ կը վարանին զրկելու: օրինակ՝ մեր ընկերները մեզ կի մացենե Շիքակօնէ, Նէշուէն, Լինէն և ուրիշ տեղերէ՝ թէ բողոքներ ունին և պէտք եղածը Ձեզ պիտի գրեն:

Ուստի, ստորագրեալներս կը խնդրենք Պատ. Խմբագրութենէ գործադիր հրատարակել այն գրութիւնները, որ Ձեզի պիտի հասնին:

Վերջին «Դրօշակ»-ը կը հաստատէ մեր արդար բողոքները՝ Վարդօի կեանքին դէմ սպառնալով: Եթէ ձեզ հասած նամակները չը հրատարակէք՝ ապագայ չարիքներուն և դժբաղդ պատահարներուն մեղսակից պիտի հանդիսանաք:

Տէր Խմբագիր, սոյն համառօտ նամակը Ձեր լուրջ ուշադրութեան յանձնելով՝ կակնկալենք որ Ձեր ճիգը չը խնայէք, որով մեր լքեալ ընկերները պաշտպանութիւն գտնեն Ձեր օգտակար թերթի էջերուն մէջ:

Ձերդ յարգանքը (Ստորագրութիւններ)

Նէն—կը յիշե՛ս, Միքէս—բայց և այնպէս, այդ ի՞նչ Դրօշոյն պատճառով, որ ծոցիս մէջ պատսպարած էի զայն, բարկութեամբ բաժնուեցայ իրմէ: Լա՛ւ, Միքէս երեք հոգի ենք, մէկտեղ կը մեռնինք: Դո՛ւն . . . դուն չես բաղձար Արամաբանին և Դէֆիին մահուընէն վերջ ապրիլ, այնպէս չէ՛ յԱպրիլ, ո՛հ, Արամաբան, Միքէս մինչեւ մահ հաւատարիմ է: գոչեցի՛ս «Այո՛», ես ալ այդպէս կը կարծէի: Ժպտեցաւ ան: Այն վեհ ժպտանքը, որ երբեմն տիրող վսեմ երեսին վրայէն անպակաս էին, վերադառնալու վրայ են, — ա՛յն ժպտանքը, որոնցմով իր հարսը—հրեշտակաման մայրը—տուն բերաւ: Վստան եմ թէ՛ գիտէ որ շուտով պիտի տեսնէ զէ՛նք: Ու գուխը թեւերուն մէջ ծածկելով՝ սկսաւ լալ:

Ինքնապաշտպանութեան համար ամենալուս միջոցներու մասին խորհած էինք Հայրս գիտէր թէ մահը պիտի ըլլար մեր վախճանը, քանի որ բնականաբար մեծ բաղձութիւն մը խուժելու էր վրանիս: Բայց ան, հայ թագաւորներու ամենավերջին զաւակը, զարբու հերոսական արիւնք իր երակներուն մէջ, իր կեանքը այնքան թեթեւութեամբ չէր ծախել: Արամաբանի հերոսական մահը, որով

ԲՈՂՈՒՄԱԳԻՐ

Տէր Խմբագիր «Ձայն Հայրենեաց»:

Կը խնդրենք որ հաճիք հետեւեալը հրատարակել «Ձայն»ի մէջ: Ներքոյ ստորագրեալ դաշնակցականներս՝ հաւատարիմ մեր կուսակցութեան սկզբունքներուն ու նախանձախնդիր անոր բարգաւաճման և յառաջդիմութեան, միանգամայն հաւատարիմ կուսակցութեան կարգ ու կանոնին, մեր կատարեալ իրաւունքը կը համարինք բողոքել հետեւեալ կէտերու:

Ա. Երբ Պրն. Վարդօն «Շարժում»ի մէջ կարգ մը գրութիւններ հրատարակեց դաշնակցութեան սխիթեմիտ և քանի մը դաշնակցական ընկերներու գէ՛մ, նպատակ դնելով իրեն կուսակցութեան աւելի լաւ կանոնաւորումը, անոր այդ գրութիւնները մնացին անպատասխանի պէթ հրատարակաւ:

Բ. Վերջին տեղեկութիւններէն բացայայտ կերեւի որ Պրն. Վարդօյի այդ արարքը հաճելի չէ երեւցած մեր ընկերներէն ու մանց և փոխանակ քաղաքակիրթ միջոցներու—հերքումի—գիմելու, անոնք Պրն. Վարդօյի կեանքին գէ՛մ սպառնալիքներ կընեն, մենք այդ ընկերներու արարքին գէ՛մ խստիւ կը բողոքենք և իրենց համակարծիք չըլլալինս այսու կուզանք յայտնել:

Գ. «Դրօշակ»ի Յրգ թիւին մէջ Արեւմտեան պիւրօյի կողմանէ տրուած «Պաշտօնական Ազգ»-ը սպառնալիքի ընդթ ունի, որու հետ դարձեալ մենք համակարծիք չենք: Եւ հետեւաբար՝ որ-

պէս դաշնակցականներ կուզանք պահանջելու, որ գումարուի մասնաւոր յանձնաժողով մը Պրն. Վարդօյի գործը քննելու համար կատարեալ խզմտանքով և անկողմնակալութեամբ:

Ու երբ յանձնաժողովի քննութենէն երեւի որ պրն. Վարդօն ու է յանցանք ունի գործած, այն ժամանակէ որ դաշնակցութիւնը իրեն իրաւունք պիտի տայ անոր պատիժ տալու: Իսկ մինչեւ այդ, առանց քննութեան, զայն դատապարտեալ մը նկատելն ու պատժելը, մենք կը համարինք դաշնակցական կարգերու գէ՛մ օրինազանցութիւն և որոշումը՝ հակամարդկայն:

(Ինք ստորագրութիւններ)

7 հոկտ. 1905

Լին

Այս արտատպած գրութիւնները ցոյց են տալիս որ «Շարժում»ի անցեալ համարուս մեր Բոստոնի թղթակցի յայտնութիւնը թէ սշատ չի տեւեր և հրատարակել պիտի լեցուի կարգ մը յայտարարութիւններով որոնք արդիւնք են Վրամեանի բռնած ընթացքին և ընկերներու գիտակցութեան Լուսէլէն, Չըլսիէն, Սէլիմէն, Լինէն, Պոսթօնէն ևն. ընկերներ են որ արհամարելով Կ. կոմիտէի և Վրամեանի յոխորտալի սպառնալիքները մէկտեղ կը ժողուելին ձեռք ձեռքի տալու և հրատարակէն հեռացնելու հացկատակներու խումբը և այս անգամ արդիւնքը միայն Արեւմտեան Բիւրօյին չը պիտի զրկուի որ վրան կապար գրիչով մերժուած գրէ ու ետ զրկէ: Այս մասին արդէն ամեն բան կարգադրուած է, ճիշտ է:

Այս արտատպումը մենք կատա-

նի՛լ առանց անգամ մ'ալ քեզ տեսնելու . . . ո՛հ, Սիւլէյման . . . կատաղի ցանկութիւն մը տիրեց հոգիս—փախչի՛ր . . . հեռանա՛լ . . . ապրի՛ր . . . ափսո՛ս, աւա՛ղ . . .

ԳԼ. ԺԳ.

«ՄԵՌՆԵԼՈՒ ԵՆՔ, ՍԱԿԱՅՆ»

Թաղորդ օրը, կէսօրին, Միքէն, մտնելով սենեակս, ուր մեկամաղձօս մտածումներու մէջ թաղուած նստեր էի, ըսաւ.— «Դէֆիս, Արամաբան, տէրը, քեզ կուզէ»: Ոսած պահուն զէ՛մքին վրայ տարօրինակ նայուածք մը կար:

Անմիջապէս ոտքի ելայ ու գացի: «Հայրս արդեօք ի՛նչ նոր զարհուրանքներ ունի ինձ հաղորդելու», կը խորհէի Միքէս անձկութեամբ պայտուած էր:

Մեծ հիւրանոցը մտայ, ուր էր և հայրս:

— Հա՛յր իմ գոչեցի, ու ետ ետ գացի:

(Շարունակելի)

Քաղաքակրթութեան համար: Երեք օրը վերջանալու վրայ էր: Քաջութիւն չի ունեցած Դրօշոյի Միւլէյմանի և մասնաւորապէս իր թէֆիլիսի գէ՛մ արտայայտած սպառնալիքները հորս պատմելու, բայց, խօսելով Միքէնի, էն ալ իր պարտականութիւնը հարկարեց այդ անհարկար ընկերները ծանօթացնել Արամաբանին:

Թեան, Միքէն ինձ ըսաւ թէ՛ լսելով իր խօսքերը, Արամաբանի բարկութիւնը գրգռուած էր, երիտասարդութեան հուրը բողոքած իր երակներուն մէջ ու սուսկալի էր իր զայրոյթը անսնել: Ապրիլստը, գոչեց ան, որ համարձակած է այդպիսի փոքրեր ընդ մաքուր, անբիծ Դէֆիին: Աստուած իմ, կեցած տեղը գեղին կը փոէի, գայն, իր գարշելի խօսքերուն և դժոխային ծրագիրներուն վերջ կը դնէի: Բայց, ա՛յ հիմա ոչ է անելի անհիշիլի պէտքէ սպասենք Մեր Աստուծոյն շնորհած կեանքերը պէտք չէ որ յիմայութեամբ ունչացնենք, սակայն, միութարութիւն մէ՛ք քրիստենք թէ կրնանք մահը դիմաւորել: Մահը անպատիւ կեանքէն լաւագոյն է: Երանի՛ր թէ մեր Միւլէյմանը հոս ըլլար: Ան նախապէս շարունակ զիս այդ գաւաճա-

բում ենք միայն այն նպատակով որ ցոյց տաք զանազան մեծ ու պզտիկ խաղաղողները և գոեհիկ մանկալուկներին թէ յՇարժումս մէջ ԿԻՏԱԿ-ՑՈՒԹԵԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔ վերնագրի տակ սպուած մեր բուն զիրքին համակրութիւն յայտնող նամակները չի ն ո վ ի չ են , ինչպէս ձգտում են ժողովրդի մէջ տարածել այդ խեղճները, այլ գիտակցութեան իրական փաստեր որոնք օրէցօր ատարանալով պէտք է ստեղծեն ու կազմակերպեն Դաշնակցութեան այն խորխոր քանակը որ փառքը պիտի ունենայ վերջ տալու քայքայիչ սխաւմին, աւելով մաքրելով մեծ ու խոշոր հաց-կատակներին :

Իսկ գալով վարդօյի սպանութեան որոշումները և այլ այդ տեսակ բար-բաշնաքներին կրկնում ենք, զորանց մենք չենք վախենում . խնդիրը երբ զրան հանի, մենք էլ այդ տեսակ որոշումներ կարող ենք տալ . և հաւատացած ենք թէ Դաշնակցական ներկայ շէֆերը համոզված են թէ այդ տեսակ որոշումներ մէջ աւելի վճռողական և արագ կը շարժվենք Մենք կազմակերպութիւնը մաքրելու օրինակ որ պայքար ենք մղում, և զգում ենք հայ ձեռքերը եղբայրական արիւնով ներկելու գործից . իսկ եթէ այդ հաճելի է Դաշնակցական շէֆերին բարի յաջողութիւն . . .

Կ Ո Վ Կ Ա Ս

Ա Ր Ի Ի Ն Ո Տ Է Ջ Ե Ր Ի Յ

Պետերբուրգից մեր յատուկ թղթակիցը հեռագրում է մեզ .

Պետերբուրգ, հոկտ. 3

Նախարարներ կ'ամբաստանու-րոշեց միջնորդել նախարարի-նագործներին տալու երկարա-ժամ փոխառութիւն 24 միլիոնի, 5 անկոսով . Բագուի գործաւոր-ները պատգամաւորները խոր-հուրդի մէջ կարգացին Բագուի դէպքերի ընթացքը, որոնց պատճառները ծիշտ պատկերաց-րին . Ելեմտական նախարարը յայտնեց, որ նրանց տեղեկա-գիրը կուզարկուի Կովկասի Փո-խարքային . Տեղեկագիրը տպուել է «Տօրգով» Պրոմիշ» թերթի երկկուայ համարում :

Շուշուց ստացանք երկրորդ հեռագիրը հետեւեալ բովանդա-կութեամբ .

3 հոկտ. 2. ժ. 19 րոպ.

«Թուրքերը յարձակուցին Գիլակ-Աւուբարի վրայ, թալա-նեցին և այրեցին . բնակիչների մի մասին կոտորեցին . Ցորենի գնացող Կուսապատ խաչենցիների 13 սայլերը թալանել են . Շտա-պրական օգնութիւն է պահանջ-ւում .»

Պետերբ. հեռ. գործ. հեռագրում է .

ԲԱՄԻՍ, 1 հոկտ. Նախարարի-նաքերողները երկրորդ խորհրդակցութիւնը որոշեց գործերը չսկսել, մինչև որ զօրքի բաշ

խումը չկանոնաւորուի, մինչև տեղական ոստիկանութիւնը չը հեռացուի, մինչև ազէտները յանցաւորները չը պատժուեն, մինչև որ զինաթափ չանեն բո-լոր ազգաբնակչութիւնը և ոչ թէ միայն հայերին և մինչև որ նա հանգստեալ չյայտարարէ, որ բոլոր ազգերը բանտները կենսաբար ապահովուած է . Մաս-նաւոր առևտրական տները նրա-գութեամբ չի նում են վիչկաները : Հիւսնների պակասութիւն է պահանջում :

Գանձակից մեր թղթակիցը գրում է մեզ .

«Աղղաշու գաւառում խալդա-նից զէպի նեմախու գնալիս՝ թուրքերը յարձակոււմ են կառ-քով գնացող ճանապարհորդի վրայ, սպանում են թէ կոռապա-նին և թէ ճամբորդին, երկուսն էլ հայ .»

Նոյն գաւառում երեք գինուած թուրքեր յարձաւում են Չանախ Բուլախ գիւղի վրայ ու ըշում 12 գլուխ ապրանք .

Հին-նախիջեան, 27 սեպտ.

Անգրկովկասեան

ՅՈՒՁԻՄՈՒՆՔԸ ՀԻՆ միջնորդը ՆԱԽԻՋԵԻՆՈՒՄ այնպիսի մա-հաւեր նիւթե-

րով է լցուած, որ մի շնչին առիթից ամենայն հեշտութեամբ պայթում է կոտորած, հրդեհ, թալան և այլ տեսակ արիւնտու դառն դէպքեր :

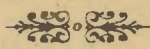
Այսօր քաղաքում պատահած անակնկալ բայց շնչին զէպքը այնպէս յուզեց թուրքերին, որ հազիւհազ կարելի եղաւ նրանց կատաղած կրքերը զսպել ոստի-կանութեան և զօրքերի միջա-մտութեամբ .

Ահա թէ ինչ էր այդ դէպքը . Այսօր, սեպտեմբերի 28 ին, ցերեկուայ ժամի 11 և կիսին, թուրքերի բազանիքի կողմից, որ գտնոււմ է ս. Գէորգ եկեղեցու գիմաց, լուսեց մի ստորերկրեայ խլացուցիչ բոմբիւն, նման սկանի պայթումին .

Թուրքերը բազանիքի խոնու-ցին բազանիքի առաջ, նրանց մի մասը վազեց զէպի ոստիկանա-տուն և յայտնեց պրիսաւաններին՝ Պոպովին և Կապիտօնովին, որ իրր թէ հայերը պատրուում են թուրքերի վրայ յարձակուել և ոււմբեր նետել . յիշեալ պրիս տաւները ոստիկաններով և զին-ուորներով եկան եկեղեցու և բազանիքի առաջ խոնուած հա-յերի և թուրքերի մօտ կանգնե-ցին :

Նրանց հարցմունքին՝ թէ պայթիւնը որտեղից լուսեց, թուրքերը պատասխանեցին՝ թէ հայոց եկեղեցու կողմից, իսկ հայերը պատասխանեցին, թէ

ՀՍՄԲԱՐՁՈՒՄ Յ. ԲԻՐԻՇԵԱՆ

Գործակալ պանդան լեզուէ լրագրաց և միջնորդ (Պուլկարիա) Վ. Ա. Ռ. Ն. Ա.

Եթէ կուզէք ու է լեզուով Հանդէսի և Թերթի բաժանորդագրուել մինչև իսկ Միամեսայ և կամ հատով Գնել անոնցմէ .

Եթէ ունիք Վ. Ա. Ռ. Ն. Ա. կամ Վ. Ա. Ռ. Ն. Ա. Տուն, իմանալով, Վաճառատուն, Այգի Պարապ գետին ար-սա՝ և այլն .

Եթէ կուզէք Գ. Ն. Ե. Լ. կամ Վ. Ա. Ռ. Ն. Ա. Տուն, իմանալով, Վաճառատուն, Այգի Պարապ գետին և այլն .

Եթէ կը փափաքիք ունենալ Ձեր Վաճառատան և կամ Գրասենեկին մէջ լուրջ Համարակալ, Քար-տուզար, երաշխաւորեալ Հաւաքիչ և ու է այլ Պաշտօնեայ եւ կամ Ձեր Ունութիւն համար Գործա-ւոր կամ Աշակերտ .

Եթէ կը փնտէք ու է է գործ Վաճառատան ու Գրասենեկի մէջ եւ կամ Արհեստաւորի մը քով իրր Գործաւոր եւ կամ իբր Աշակերտ .

Եթէ կուզէք բարոյականին երաշխաւորեալ Ոո-հարար, Ստանու, Սպասաւոր, Սպասուհի, եւ այլն ունենալ .

Եթէ կը փափաքիք տան մէջ ծառայել իբր Ոո-հարար Ստանու, Սպասաւոր Սպասուհի եւ այլն .

Եթէ կուզէք Մախել Ձեր առձեռն ունեցած ու է է մէկ գործը ըլլալ Առևտրական եւ կամ Արհեստական, Եթէ կը փնտէք պատրաստ գործ մը Առևտրա-կան եւ կամ Արհեստական այսինքն ու է է Առևտրա-կան տուն, Արհեստաւորի խանութ եւ այլն .

Եթէ որոշած էք Ձեր առձեռն ունեցած ու է է մէկ գործը թողուլ եւ Ձեր բնական քաղաքէն հեռա-նալ եւ կուզէք այդ կերպ պատճառներով Մախել Ձեր գործատեղեղոյն եւ կամ բնակարանին Կահ. Կարասի-ները, եւ կամ Ձեր արհեստաւորի Գործիքները .

Եթէ կը փափաքիք վերոյիշեալ վաճառելի Իրե-րէն գնել .

Դուք ամենքդ ալ ապահովարար գիմեցէք ՎԱՌՆԱ ՎՍԻՒՔԻ տը Վառնա՝ թիւ 32 գրասենեակս եւ վստահ եղիք որ լիւրի գոհացում պիտի գտնէք Ձեր ամեն տեսակ սոյն օրինակ պէտքերուն .

ՀՍՄԲԱՐՁՈՒՄ Յ. ԲԻՐԻՇԵԱՆ

Ծանօթութիւն .— Բաղաքէս եւ Պուլկարիայէն զատ նոյն իսկ Արտասահմանէն ինձ ուղղուած նա-մակներուն շուտ ընդ փոյթ կը պատասխանեմ .

Թուրքերի բազանիքի կողմից՝ Ոստիկանները խուզարկեցին ե-կեղեցու մօտ գտնուող մի քանի հայերի խանութներ և խոնուած ամբոխին ցրելով, գնացին, ուժե-ղացնելով պատուիւնները քաղա-քում .

«ԱՐՇԱՆՈՍ»

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թ Ո Ւ Ր Ք Ի Ա

Հստ երեւոյթին Թուրքիա պար տաւորուած պիտի ըլլալ Մակե-դոնիոյ ելեւմտից քօնթօլը ըն-դունելու . որովհետեւ յաջողած չէ Գերմանիոյ պաշտպանութիւնը ապահովել իր ընդգրկմագրու-թեան համար .

Կ Ր Է Տ Է

Հոկտեմբեր 11ին Աթէնքէն կը հեռագրեն որ Կրէտէի ապստամբ ներք իբր զինադուլի պայման ընդհանուր ներում կը պահան-ջեն . եւ որուն միայն Իտալիան կը հակառակի .

Ռ Ո Ւ Ս Ի Ա

Պաքուի մէջ զինուորական դա-տարանը մահուան պատժի դա-տապարտեր է նահանգապետ նա-գաշիձէի սպանութեան պատճա-ռով մեղադրուած հայերը Դա-տապարտեալները պիտի բողո-քեն Վճռարկ Ատեանին .

— Ներկայիս Ռուսիոյ մէջ կա-տարեալ անիշխանութիւն և սով կը տիրէ . Տունան անպատճառ Յունուարին պիտի բացուի .

Կովկասի մէջ խաղաղութիւն զեռ բոլորովին վերահաստա-ուած չէ . Բողոքներու պատճա-ռով Թիֆլիզի խաղաղները քա-ղաքէն հեռացուած են .

Երեւանի զինուորական նա-հանգստեալ իշխան Լուի Նափօ-լէօն իր նախորդ պաշտօնին պի-տի անցնի .

Օ Թ Է Լ Լ Օ

Ինչպէս կը լսենք ստոյգ ազգերէ Պ. Գալֆանեան եկող հինգաբարթի պի-տի ներկայացնէ Օթէլլօն Սրահ Սա-էսիւնէի մէջ .